

roefvogeltelling.

van Kampen tot Muiden in Oostelijk en Zuidelijk Flevoland.

In de vorige Korhaan werd een verslag gegeven van twee tellingen in enkele polders rond de randmeren en van de voormalige Zuiderzee, waaruit naar voren kwam dat in deze gebieden roefvogels aanwezig waren. Een volledig overzicht over de verspreiding en aantallen in het gebied tussen Kampen en Muiden ontbrak. Een oproep die in het blad werd gedaan, leverde het vereiste aantal tellers op.

Wij zijn er ons van bewust, dat het grootste deel van de telling buiten het werkgebied van de vogelwerkgroep werd verricht. De Avifaunacommissie is echter van oordeel, dat het opdoen van tel-ervaring, kaart lezen en niet te vergeten het verzamelen van waardevolle gegevens ruimschoots opwegen tegen het vermeende nadeel.

De polders van Kampen - Muiden, gelegen tussen de randmeren en de oude Zuiderzeestraatweg tot Hoevelaken en rijksweg I van Hoevelaken werden in 4 delen gesplitst, n.l.: het traject Kampen-Elburg (I), Elburg-Nijkerk(II), Nijkerk-Hilversum(III) en Naarden-Muiden (IV). De polder Oostelijk-Flevoland(VI) werd in drieën gedeelt; Zuidelijk-Flevoland(V) bleef één deel.

De aldus ontstane telgebieden werden door 7 tel eenheden, die uit meerdere personen bestonden onderzocht. Iedere telgroep werd voorzien van topografische kaarten, waarop hij zijn route kon uitstippelen en evt. de waargenomen soorten en aantallen kon intekenen.

Het tellen geschiedde vanuit de auto's; iedere meter enigszins bereikbare weg werd afgereden en om de paar honderd meter werd gestopt om de omgeving met kijkers af te zoeken.

Deelnemers aan deze telling waren:

J.L.A. Blonk, E. Blonk-Houillier, J.L.M. Bos, M. Dwars, W. Giesenbeek, J. Groen, G. Heise, R. Heise-Schipper, D.A. Jonkers, G.R.M. Jonkers-Kemper, Th. Kemper, F. Kemper-Lambeek, J. en M. Klein, J. Koel, de heer en mevr. Reddingius, L.P. en Fr. Rijnja, C. Steenman, P. Schoorl, Ch. M. Steen, D. Visser, R. de Wijs en R. de Wijs-Tabois.

De telling werd gehouden op 13 februari 1972 en duurde van $\pm$ 8.00 tot $\pm$ 17.00. In de ochtenduren was er - vnl. in de Flevopolders - een vrij zware mist met een maximaal zicht van 200 meter. Dit noodzakte ons enkele delen in de middag te onderzoeken, die 's ochtends niet waren te overzien. Later op de dag hing er een lichte bewolking en scheen de zon, in de namiddag nam de bewolking toe, maar het zicht bleef goed. De wind was matig en kwam uit west-zuidwest, de temperatuur varieerde van 4°C in de ochtend tot $\pm$ 9°C in de middag.

De aanvangstijd was gemiddeld acht uur, de meeste tellers eindigden tussen half vijf en vijf.

Als resultaat van deze dag kwamen de volgende aantallen en soorten tevoorschijn.

15
TELGEBIED

Soort	I	II	III	IV	V	VI	Totaal
Zeearend	-	-	-	-	-	1 juv.	1
Buizerd	38	14	121	-	-	54	227
Ruigpootbuizerd	1	-	-	-	-	4	5
Blauwe Kiekendief	-	-	19	-	10	51	80
Bruine Kiekendief	-	-	1	-	1	-	2
Torenvalk	61	23	170	6	11	130	401
Sperwer	1	-	-	-	-	-	1
Smelleken	-	-	-	-	-	1	1
Velduil	-	-	-	-	-	5	5
Steenuil	2	-	-	-	-	-	2

Aantal roofvogels	103	37	311	6	22	246	725
-------------------	-----	----	-----	---	----	-----	-----

Uitgaande van de gegevens in de tabel zitten er vrij grote verschillen in de aantallen. Volgens de waarnemers bleek er een sterke relatie te bestaan tussen de aantallen roofvogels en de weilanden of akkers met voldoende ruigtes en de aantallen palen of hekposten. Deze verschillen waren zelfs al merkbaar in de polder Oostelijk-Flevoland. Hier was een telgebied West, globaal genomen, lopend van Lelystad-Haven via Dronten-Biddinghuizen naar de Bremerbrug; een deel Noord, benoorden de lijn Lelystad-Haven-Dronten en een deel Oost.

Hier lag de verdeling als volgt:

Soort	Oost	West	Noord
Zeearend	-	1 juv.	-
Blauwe Kiekendief	1	28	22
Buizerd	16	33	5
Ruigpootbuizerd	1	1	2
Torenvalk	25	67	38
Velduil	-	5	-
Totaal	43	135	67

In telgebied West zat het merendeel van de roofvogels in het deel van gemeent Lovink-Bremerberg, waar speciaal de weilanden de voorkeur hadden. De kavels in de andere delen van het telgebied waren geploegd en hierdoor niet aantrekkelijk. De andere tellers van de polder troffen de vogels meestal aan bij de wegen en weilanden of bossages in de omgeving van de dijken.

Als opvallend soort staat de zeearend vermeld; er waren op onze tel-dag bijna net zoveel vogelaars aanwezig rond de Torenvalkweg als roofvogels in het telgebied West, om maar een glimp op te vangen van deze wintergast, die zich al 1½ maand bij deze plaats ophield.

Op het vasteland springt telgebied III er onmiddellijk uit; het is bijna niet te geloven, wat een roofvogels hier zaten. Het is aannemelijk te veronderstellen dat een aanzienlijk deel van de blauwe kiekendieven uit de Flevolanden hier komt fourageren.

Voor de andere vogels is de plaats van herkomst een duistere zaak. Komen de torenvalken uit de wijde omgeving naar deze polders om voedsel te zoeken, of zijn dit wintergasten uit andere landen. Voor de buizerden zal dit laatste in ieder geval wel opgaan.

Een andere intrigerende vraag is of deze vogels in bosjes in de polder zouden overnachten, of dat zij naar andere ver verwijderde slaapplekken zouden vliegen.

Dagelijkse ritten van Hoofdsloot naar Laren, tegen de avond, leverden torenvalken en buizerden op, die verspreid in de richting van Baarn en Soest vloegen. Ook werd slaagtrik naar de Gooirand gekonstateerd.

Op eigen initiatief controleerde W. de Wijs dit verschijnsel en zag op 21 februari 1972 tussen 16.00 en 17.30 zelfs totaal 30 buizerden, die over Baarn heen vloegen om in de achterliggende bossen te gaan overnachten.

Tijdens de tellingen werden een te kust bij Hoophuizen parende torenvalken gezien.

Zoals uit deze telling duidelijk naar voren komt, houden grote aantallen roofvogels zich in de beschreven gebieden op.

Wij willen pleiten voor het behoud van de open ruimtes, die nu nog tussen Krampen en Meulen aanwezig zijn. Zij vormen winterrefugia voor veel roofvogels uit andere landen. Een voorwaarde in deze ruimtes is de aanwezigheid van voldoende palen en hekken, die als uitkijkpost fungeren.

Bossages, zoals deze wel voorkomen in ruilverkavelingen zijn minder geschikt. Ook mogen de weilanden niet te groot zijn.

Belangrijke polders zijn bijv. de Arkenhamse polder bij Nijkerk, de Bikkerspolder bij Bunschoten en de Kampolders bij Bunnik.

D.A. Jonkers

REACTIES OP "VOGELS IN MYTHE EN LEGENDE".

De heer Ten Haken heeft met zijn artikel "Vogels in mythe en legende" zeker een breed belangstelling gewekt. De vogel wordt hier belicht vanuit de heel culturele kant. Ornithologisch is het misschien wat anders komen te liggen, schrijft Ten Haken aan het slot van de voetnoten.

Over deze voetnoten zou ik graag enkele opmerkingen willen maken. Dat de Keelkeperend (Halictus leuccephalus) het Nationaal Embleem is van de Verenigde Staten van Mexico, is juist. Tegenaarstig is deze vogel echter eerder op andere naam bekend, namelijk Amerikaanse Zecarand. Ook de naam Witkeperend wordt wel gebruikt. Het latijnse "leuccephalus" betekent ook "witkeppig".

De Cervus cryptoleucus, waar Ten Haken in de voetnoten over schrijft is de wetenschappelijke naam voor de Amerikaanse Witstekker. Er bestaat ook nog de Afrikaanse Witstekker (Cervus albicollis).

B.P. Klemp.
